Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

Persoonsgegevens

Datum
21 september 2026

Onze referentie
2026-

Opgesteld door
Persoons

Uiterlijk bij
17 september 2026

Bijlage(n)
1

Aan Minister van WenP

nota

Nota stand van zaken garantiebedrag Wajong en maatmanwissel

Aanleiding

- In de Stand van de Uitvoering van 7 april jl. hebt u toegezegd de Tweede Kamer te informeren over de stand van zaken rondom het garantiebedrag Wajong, en in de Stand van de Uitvoering van 9 september jl. dit te doen vóór het Commissiedebat Uitvoering Sociale Zekerheid (23 september a.s.). Vanwege benodigde informatie voor de brief is dit niet mogelijk gebleken. Bijgaand treft u hiervoor de brief aan.
- In deze brief meldt u dat er vertraging is ontstaan in de beoordeling van de zogenoemde maatmanwissels en welke maatregelen UWV neemt om die beoordeling te bespoedigen. UWV laten weten dat ondanks die maatregelen het niet lukt deze vóór 1 januari 2027 af te ronden. Dit punt stond geagendeerd in uw periodieke overleg met de RvB UWV op 21 september a.s.
- U geeft in de brief verder aan hoe de motie Biekman c.s. over maatwerk bij dringende redenen bij beëindiging van het garantiebedrag wordt ingevuld en schetst u de eerste uitwerking voor de beëindiging van uitkeringen en garantiebedragen van Wajonggerechtigden die als zelfstandige werken.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u in te stemmen met de brief en deze naar de TK te sturen. 1

Kernpunten

Stand van zaken beoordelingen Wajong garantiebedrag

- UWV heeft het merendeel van de dossiers beoordeeld om vast te stellen of het recht op Wajong, en daarmee het garantiebedrag, dient te worden beëindigd, omdat de Wajonggerechtigde onafgebroken vijf jaar heeft gewerkt en daarna zelfstandig ten minste 75% van het maatmaninkomen verdient. De afhandeling bij deze groep kende een beperkte vertraging van één tot twee maanden ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Er was sprake van een leercurve omdat de beoordeling voor het eerst weer na 5 jaar werd uitgevoerd. Wij vinden dit gezien de complexiteit van het dossier een redelijk resultaat.
- Ongeveer 3.700 Wajonggerechtigden wachten nog op een formeel besluit van UWV, omdat er eerst een voorafgaand onderzoek naar een maatmanwissel noodzakelijk is. Van die groep ontvangen circa 1.100 Wajonggerechtigden een garantiebedrag of aanvullende uitkering en circa 2.600 Wajonggerechtigden een nuluitkering. UWV is nu bezig om deze beoordelingen uit te voeren.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Nota stand van zaken garantiebedrag Wajong en maatmanwissel

Nummer: 1 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: Free Hand Datum: Onbepaald

- UWV heeft aangegeven dat de beoordeling van een maatmanwissel complex is en door een arbeidsdeskundige moet worden uitgevoerd. Dit leidt tot extra druk bij de divisie SMZ die al met capaciteitsproblemen kampt. Daarnaast ontbreken bij UWV momenteel de kennis, expertise en organisatorische structuur om deze beoordelingen snel uit te voeren, omdat deze al meer dan vijf jaar niet meer zijn gedaan. Ook de lastige bereikbaarheid van Wajonggerechtigden levert vertraging op.
- UWV heeft een aantal mitigerende maatregelen genomen:
  - De beoordelingen maatmanwissels wordt gecentreerd bij één district om snel kennis en ervaring van maatmanwissels op te bouwen.
  - Bij dat district wordt het aantal arbeidsdeskundigen opgeschaald.
  - UWV kijkt kritisch waar een volledige herbeoordeling van de maatmanwissel door de arbeidsdeskundige strikt noodzakelijk is, en waar dossiers administratief of op basis van heldere salaris- en functiegegevens door de uitvoering kunnen worden afgehandeld. Zo kan SMZ worden ontlast en de beoordelingen worden versneld. UWV beoordeelt in de komende tijd hiervoor 350 dossiers met een maatmanwissel om hierover richtinggevende uitspraken te kunnen doen. Dit wordt begin november verwacht.
- Ondanks deze maatregelen lukt het UWV niet om alle beoordelingen van de maatmanwissels vóór 1 januari 2027 af te ronden. Dit is de daadwerkelijke einddatum waarop de uitbetaling van alle uitkeringen zou stoppen, ook al stopt het Wajong-recht officieel eerder. Uw ambtsvoorganger heeft deze datum verschoven van 1 januari 2026 naar 1 januari 2027.
- Financieel ondervinden Wajonggerechtigden geen nadeel (of zelfs beperkt voordeel) van de vertraging, omdat de uitkering immers gedurende het gehele traject doorloopt. Wel krijgen zij later dan voorzien helderheid over hun financiële situatie. Initieel is gecommuniceerd dat zij voor juni 2026 uitsluitsel zouden krijgen, zodat er voldoende tijd was voor UWV om hen te zorgvuldig te ondersteunen in aanloop naar de daadwerkelijke beëindiging per 1 januari 2027. Zij zijn over de vertraging geïnformeerd.
- UWV heeft aangegeven geen inschatting te kunnen geven wanneer de beoordeling van de maatmanwissels zijn afgerond en wanneer Wajonggerechtigden hierover duidelijkheid krijgen.
- UWV hanteert uit oogpunt van zorgvuldigheid voor deze groep een uitlooptermijn van twee maanden na verzending van de beschikking, zodat de betrokkene zich kan instellen op de nieuwe financiële situatie. Deze termijn geldt ook in het reguliere proces voor de Wajonggerechtigden die vanaf 1 november 2026 aan de beëindigingsvoorwaarden voldoen.
- UWV schat in dat er in deze groep, ondanks de maatmanwissel, toch veel uitkeringen zullen worden beëindigd, omdat deze Wajonggerechtigden vaak (veel) meer zijn gaan verdienen. Bij een maatmanwissel moet iemand een beroepsgerichte opleiding hebben afgerond die een startsalaris heeft van 1,5xWML. Vaak gaat het dan om HBO/WO-opleidingen. Het maatmaninkomen wordt dan vastgesteld op minimaal 150% WML, dus in dat geval wordt bij 112,5% wml aan inkomen de uitkering beëindigd.

Invulling motie Biekman c.s.

- De motie Biekman c.s. vraagt om bij het beëindigen van het garantiebedrag bij dringende redenen maatwerk toe te passen en hierover met UWV in overleg te treden.

Nummer: 1 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

geen nadeel

- Om financiële problemen zo veel mogelijk te voorkomen, heeft UWV een proces van dienstverlening ingericht aan de groep Wajonggerechtigden die na 1 januari 2026 meer dan 5 jaar werken en waarbij het Wajongrecht, met en zonder garantiebedrag, wordt beëindigd.
- De dienstverlening bestaat uit drie onderdelen. Het eerste onderdeel is de reguliere dienstverlening waarbij UWV invulling geeft aan de criteria van de wet die bepalen wanneer een uitkering wordt beëindigd. Met deze invulling wordt meer duidelijkheid gegeven aan Wajonggerechtigden over hoe UWV deze criteria interpreteert. In de brief worden voorbeelden gegeven.
- Het tweede onderdeel betreft zorgvuldige dienstverlening waarbij UWV zich inzet om Wajonggerechtigden die in een kwetsbare positie zitten zorgvuldig te begeleiden door het doolhof van regelingen en overheidsinstanties naar de nieuwe financiële situatie. De doelstelling is ongerustheid omzetten naar meer zekerheid. UWV heeft daarvoor onder meer met een groot aantal instanties afspraken gemaakt, zoals met CAK, DUO en CJIB.
- Het derde onderdeel is de Wajong Experttafel. Op de Wajong Experttafel vindt een zorgvuldige en consistente beoordeling plaats van Wajongcasussen waarbij individuele omstandigheden de vraag op kunnen roepen of moet worden afgeweken van de standaard wetstoepassing en maatwerk moet worden toegepast. Met maatwerk kijkt UWV dan naar de specifieke omstandigheden van het individuele geval. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur vormen daarbij het juridische kader en dan met name het evenredigheidsbeginsel.

Garantiebedrag en zelfstandigen

- Er zijn circa 5.400 Wajonggerechtigden die als zelfstandige werken. Daarvan werken er per 1 januari 2026 ongeveer 3.500 vijf jaar (of langer). Van die circa 3.500 als zelfstandige werkende Wajonggerechtigden ontvangen er circa 1.100 een garantiebedrag.
- Ook bij deze groep dient beoordeeld te worden of het Wajong-recht moet stoppen. UWV kan deze beoordeling pas uitvoeren halverwege 2027. Dit komt enerzijds omdat de wet zegt dat uitgegaan moet worden van het inkomen ná vijf jaar werken. Dat betekent dat het jaar 2026 in de beoordeling van het inkomen moet worden meegenomen. Anderzijds omdat (de hoogte van) het inkomen van een zelfstandige op jaarbasis wordt bepaald aan de hand van de belastingaanslag. Die komt pas vanaf halverwege 2027 beschikbaar. Mocht het Wajong-recht stoppen omdat iemand boven de grens van 75% maatmaninkomen komt, dan stopt dat recht vanaf 1 januari 2027. De Wajong-uitkering wordt op voorschotbasis betaald. Dit meldt u in de brief.
  Om terugvorderingen te voorkomen, voert UWV in 2026 gesprekken met de Wajonggerechtigden om de voorschotten stop te zetten per 1 januari 2027, indien de kans groot is dat het Wajong-recht beëindigd zal worden.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1		Ter informatie (niet verzenden)	